

skrifterne, deres kulturelle indhold og videnskabelige betydning en meget stor værdi.

Det fremgår af en bibliografi over oldislandske og gammelnorske studier i året 1963, at i alt 10 udgaver af håndskrifter så dagens lys i nævnte år, 8 i Danmark, 0 på Island og 2 andetsteds. Her må det tages i betragtning, at islandske forskere bosat på Island har fri adgang til at låne håndskrifter fra danske samlinger. Af afhandlinger om oldislandske og gammelnorske emner var 10 af danske og færøske forskere, 11 af islandske (heraf 3 af ikke på Island bosatte islændere), mens 87 afhandlinger er fra andre nationer, de fleste af disse bygger på udgaver, som for det meste er udgivet i København.

Særlig i betragtning af sådanne forhold som det her nævnte må det forekomme os, at islændernes påståede moralske ret til også at eje håndskrifterne i betydelig grad er svækket, derved at de har unddraget sig samarbejdet med Danmark, samtidig med at de påkalder sig ejendomsretten, og at man derfor kan frygte, at dansk videnskabs muligheder forringes, idet der ikke i traktatforlaget er garanteret danske forskere nogen som helst rettighed.

Vi kan ikke undlade at henlede ministerens opmærksomhed på, at lovforslaget og traktatudkastet efter Københavns universitets mening og vort skøn rummer adskillige mangler og uklarheder, som uundgåelig vil føre til uoverskuelige komplikationer, dersom lovforslaget vedtages endeligt i den foreliggende form. Her tænker vi ikke alene på det forhold, at lovforslaget disponerer over Københavns universitets ejendomsret mod universitetets vilje, men vi har i ganske særlig grad opmærksomheden henledt på den situation, som ufravigelig vil komme, at der udleveres håndskrifter, som norske forskere og norske samlinger kan stille krav om med samme eller større ret efter de opstillede kriterier end islænderne. I den henseende vil det lidet nytte, at man fra ansvarligt islandsk hold over for Danmark har erklæret:

„For at, der i den danske del af Den Arnamagnæanske Samling kan bevares flere islandske pergamenthåndskrifter end de, der findes i Den Arnamagnæanske Samlings og Det kongelige Biblioteks tillægssamlinger, foruden . . . håndskrifter af de danske konge-

sagaer, således at der stadigvæk i Danmark kan være et værdifuldt og repræsentativt udvalg af islandske pergamenthåndskrifter, vil Island gå med til, at de håndskrifter, der har været i Norge og siden er kommet i Arne Magnussons eje, ikke udleveres, selv om de er skrevet af islændere (udhævet af os).“

Hvordan vil man desuden over for den grønlandske og færøske befolkning forsvare den særlige udlevering af Flatøbogen, og hvordan har man tænkt sig i givet fald at yde Norge kompensation for dette håndskrift og Codex Regius, som Norge efter de generelt opstillede kriterier kunne kræve med større ret end Island, om håndskrifterne ikke får lov at forblive i Danmark? Og hertil kommer, at Norge — i modsætning til Island — ikke af egen fri vilje gik ud af fællesskabet med Danmark.

Den lykkeligste løsning af hele sagen om de norrøne håndskrifers opbevaringssted så vi i oprettelsen af en fælles nordisk kommission, gerne, om det er muligt, i tilknytning til Nordisk Kulturkommission, som øverste forhandlingsorgan, hvorved udnyttelsen af alle Nordens håndskrifter kunne udvides og intensiveres. I stedet søger man ensidigt at tilfredsstille de øjeblikkelige politisk-nationale følelser hos godt 1 pct. af de nordisktalende folk og indskrænker derved disse muligheder ganske betydeligt.

En sådan fælles nordisk kommission ville være i fuld harmoni med de tanker, der i forlængelse af det videnskabelige nordiske samarbejde i de senere år har ligget bag de såre værdifulde politiske bestræbelser hos de nordiske regeringer og folkevalgte, politiske repræsentationer.

Vi kunne her yderligere have fremført en lang række argumenter (jfr. mange af de synspunkter, der er fremsat af danske politikere og videnskabsmænd i Betænkning vedrørende de i Danmark beroende islandske håndskrifter og museumsgenstande, Kbh. 1951). Det har imidlertid været os magtpåliggende inden første behandling i Folketinget at henlede ministerens opmærksomhed på nogle af vore vigtigste synspunkter for også derigennem at vise vor vilje til at bidrage til en varig løsning, som man ikke får grund til at beklage hverken fra norsk eller dansk side, og som vil være frugtbar for det videnskabelige samarbejde i Norden.